

әл-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Экономика және бизнес жоғары мектебі
Бизнес технологиялар кафедрасы

Логистика жүйесіндегі тәуекелдерді басқару

(пәні)

15 дәріс :

Валюталық тәуекелдер

Дәріс жоспары :

1. Валюталық тәуекелдер
2. Валюталық тәуекел түрлерінің классификациясы
3. Айырбас бағамы болжамының мәні
4. Валюталық тәуекелдерді басқару әдістері

1. Валюталық тәуекелдер

- ✦ Шетел валютасында жұмыс істейтін коммерциялық банктер валюталық тәуекел сияқты қаржылық тәуекелге тап болады.
- ✦ Тар мағынада валюталық тәуекел валюта бағамының жоғалту қаупін білдіреді.
- ✦ Валюта тәуекелі - бұл сыртқы сауда, несие, валюталық операциялар, биржалық және валюта биржаларындағы операциялар кезінде шетел валютасының ұлттық валютаға қатысты бағамының өзгеруіне байланысты валюталық шығындар қаупі немесе “өзгеріс нәтижесінде валюталық шығындар қаупі келісімшартқа қол қою мен ондағы төлем арасындағы кезең ».
- ✦ Валюталық баға келісім-шартта көрсетілген ақша бірлігін білдіреді, ал төлем валютасы - бұл мәміле кезінде тауарлар төленетін валюта.

2. Валюталық тәуекел түрлерінің классификациясы

☀ - Операциялық тәуекелдер.

- ☀ Шетелдік валютадағы әрбір операция өзіне қауіп төндіреді немесе бағамдық айырмашылықтар бойынша шығындар немесе пайда алу мүмкіндігі туындайды. Ең көп таралған операциялық тәуекел сыртқы сауда операцияларынан туындайды. Мұндай жағдайларда алынған валютаны айырбастау немесе керісінше, оны міндеттемелерді орындау үшін сатып алу қажеттілігі жоспарланғаннан гөрі әр түрлі жағдайда туындайды. Сыртқы экономикалық қызметке байланысты келісімдерге қатысушылардың кез-келгені жеңіліске ұшырауы мүмкін. Мұның бәрі валюталық тәуекелдермен жұмыс деңгейіне байланысты.

- Трансляциондық тәуекелдері

Валюталық тәуекелдің бұл санаты бухгалтерлік баланс баптары жергілікті валюта мәндеріне аударылған кезде пайда болатын қаржылық шығындар ықтималдығын көрсетеді. Көбінесе мұндай қайта есептеу қажеттілігі бухгалтерлік ақпаратты шоғырландыру кезінде трансұлттық компаниялар мен банктерден туындайды. Шоғырландырылған балансты құрастыру сонымен қатар шетелде филиалдары бар, кейде тек бөлек шетелдік активтері бар кәсіпорында жүзеге асырылады. Қабылданған ережеге сәйкес басқа елдің аумағында орналасқан активтер мен міндеттемелер оның валютасында есепке алынады. Бухгалтерлік есептің бірнеше объектілері бойынша көпвалюталық ауытқулар жағдайында өндірістік емес шығындар тәуекелі артады.

☀ Экономикалық тәуекелдер.

- ☀ Айырбас бағамының ауытқуы нақты секторда жұмыс істейтін субъектінің экономикасына кері әсер етуі мүмкін. Жағымсыз әсер ету ықтималдығы кәсіпорынның сыртқы экономикалық қызметпен айналысуына немесе өнімнің импорттық компоненттерден өндірілуіне байланысты болмауы мүмкін. Бұл, сонымен қатар, тозу механизмінің экономикасына әсер ету арқылы жоба бойынша сатып алынған жабдықпен байланысты болуы мүмкін. Тәуекелдердің осы тобы үшін валюта бағамы динамикасының ұзақ мерзімді тенденциялары қарастырылады. Компанияның экономикалық жағдайы осындай тенденциялармен жанама байланысты және көп қырлы сипатқа ие, сондықтан оны басқару өте қиын.

Признак классификации	Вид валютного риска	Подвид валютного риска
По валютно-курсовой принадлежности риска	Операционный	У экспортера
		У импортера
		У заемщика
	Трансляционный	У финансового посредника
		У транснациональной корпорации
		У транснационального банка
Экономический	У компании, имеющей дочерние бизнес-единицы за рубежом	
	У компаний, выполняющих внешнеторговые операции	
По критерию странового риска		У компаний, не ведущих внешнеэкономической деятельности
		Внутриполитический валютный риск
		Внешнесполитический валютный риск
		Риск валютного контроля
По отношению к метода управления валютным риском	Внутренние	Финансово-экономический страновой валютный риск
		Страхование рисков
		Номинирование выручки в удобной валюте
		Управление сроками платежей и поступлений
		Зачет (метод компенсаций)
		Учет стоимости рыночного хеджирования валютных рисков
		Защитные оговорки
		Выбор валюты платежных документов
	Внешние	Управление активами и пассивами
		Форвардные контракты
		Фьючерсные сделки
		Валютный своп
		Опционы

3. Айырбас бағамы болжамының мәні

- ✦ Айырбастау бағамын болжау өте қиын, дегенмен ғылыми ой ықтимал оқиғаларды анықтау әдістемесінде айтарлықтай алға жылжыды. Саяси және реттеуші факторлардан басқа, болжамдық қарқынға психологиялық фактор үлкен әсер етеді. Соңғысы көбінесе нақты оқиғалар туралы ақпаратпен және арнайы мақсаттағы қайнар көздерден (ықпал агенттерінің пікірлері, ақпараттық толтырулар, саяси мәлімдемелер және т.б.) бұқаралық ақпарат құралдарының әдейі жасалған «жаңалықтарынан» тұрады. Төменде валюта бағамына тиісті факторлардың қалай әсер ететіндігі туралы сызба келтірілген. Сонымен қатар, өзара әрекеттесу кезінде кері қатынас пайда болады, бұл кезде валюта коэффициентінің жаңа жағдайы оны тудырған факторларға әсер ете алады.

4. Валюталық тәуекелдерді басқару әдістері

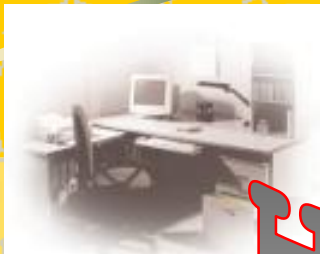

- ✦ Валюталық тәуекелдерді басқару минимизация әдістеріне негізделген, бұл қабылданған шешімдерден туындауы мүмкін барлық басқа қолайсыз іскери оқиғалар үшін бірдей:
- ✦ Болдырмау (тәуекелді болдырмаудың әртүрлі формаларын қоса алғанда).
- ✦ Хабар тарату.
- ✦ Локализация.
- ✦ Тарату.
- ✦ Өтемақы.

Әдебиеттер тізімі :

1. Улучшение качества продукции, продукции, ресурсов: учеб. пособие / В.В. Ефимов - М.: КНОРУС, 2010. - 240 с.
2. Управление проектами: учеб. пособие / А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова -Ростов н/Д: Фениес, 2009. - 330 с.
3. Рыхтикова Н.А. Анализ и управление рисками организации / Н.А. Рыхтикова - М.: ФОРУМ, 2013. - 240 с.
4. Википедия, «Риск, неопределённость и прибыль»
5. Научная статья по специальности «Экономика и бизнес»: Анализ взаимосвязи понятий «риск» и «неопределенность»

Назарларыңызға
рахмет

